

A' P O ' S O N I MAGYAR MŰZSA

KÖLT T PÜNKÖST HAVÁBAN.

A' félben maradt munkának be-rekesztése.

Ebből ezt a' következtést tsinálom. A' bátor Fejedelem alatt való Nép, sokat mérészel; mert mind szüntelen veszedelemben vagyon: és az előre látó Uralkodó, ha a' nagy Téteményekre nem alkalmas, úgy tesz, hogy inkább születtetett uralkodásra. Az egyik mérészel, a' másik Országot tart.

Ha már most mind ez, mind a' másik nagy akar lenni, szükség, hogy mindenik alkalmas időben jöjjön a' Világra, különben az ő ajándékaik nagyobb ártalmokra, mint hasznokra vagyon nékiek.

Minden okos embernek, főképpen azoknak, kiket az Ég arra rendelt, hogy másokon uralkodjanak, az ő végbe vivendő dolgaiknak útját és módját előre ki keli tsinálni, a' mellyben minden olyan jó okokból foljon, és oly szorosan függjön egymástól, mint a' *Geometrica Demonstrációban*. Ha ezen élet' útjától semmiben el nem térnek, úgy minden tselekedeteik öszsze léfznek kötöttetve, és soha fel-tett végektől el-nem távoznak. E' szerént az ember minden történetet és esetet a' maga végének el-érésére fordithatna, és mindenik eset külön külön segitené a' fel-vett munkának elő-menetelet.

De hol vagynak azok a' Fejedelmek, a' kiktől illy ritka ajándékokat kívánunk? A' Fejedelmek is
em-

emberek; és az igaz marad, hogy nékiek az ő természetek szerént lehetetlen legyen olly fok kötelességeknek eleget tenni. Előbb meg-lehetne értetni a' Poéták' Féniksét, vagy a' *Metaphysikusok'* egységeket (*monades*), mint a' Plátó' emberére találni. Igazságos dolog, hogy a' Nép meg-elégedjék azzal, ha a' Fejedelem mindenben tellyes erővel a' tökéletességre törekedik el-jutni. A' leg-tökéletesebbek közöttök azok léfsznek, a' kik inkább el-távoznak a' Machiavell' uralkodás'-mesterfégétől, mint egyebek. Igazságos dolog, hogy az ember az ő hibáikat el-tűrje, ha azokat a' szívnek szép tulajdonfágai, és jó tzeljai feljül-mulják. Mindenkor meg kell arról emlékezni, hogy a' Világban semmi fints tökéletes, és hogy a' hibá és erőtlenfég legyen minden embernek öröksége. Az az Ország a' leg-bóldogabb, a' hol az Uralkodónak és Jobbágyoknak költsönös meg-botsátása, a' Társaságra a' gyönyörűségnek és édesfégnek tsészéjét kitölti, melly nélkül az élet, egy nehéz teresh, és a' Világ, nyomorúfágnak völgye, holott gyönyörűség' piattzának kellene lennie.

XXV. Az Egygyezéseknek külömbb külömbb-fele nemeiről, és a' Hadakozásnak okairól, a' mellyeket igazaknak lehet nevezni.

Ebben a' Részben minekutánna meg-mútatta, hogy a' Fejedelmek' uralkodásának valóságos mesterfége abban áll, ha az ő Jobbágyaikat a' jóban feljül-mulják, és azt nem büntetik-meg azokban, a' mire magok adtak példájok által alkalmatosságot; és hogy az ő jó híreknek meg-erősítérére nem elég ollyan tselekedeteket gyakorolni, a' mellyek a' Jónak tsak a' színét viselik; hanem ollyakat, a' mellyek egyedül tsak

tsak az embereknek boldogságára tzeleznak; azt tanítja, hogy más Udvaroknál a' Követek által, kiket privilégiált Kémeknek nevez, a' békesféget miképpen kell fel-tartani, és ha ez fel-bomol, mitsoda igaz okokon kelljen hadakozást kezdeni; a' hová számlálja: (1.) A' magát általmazó hadakozást, mikor t. i. más Fejedelem az ő Népét el-akarja nyomni. 2.) Az előre való látásból el-kezdett háborút; mivel jobb más meg-előzni, mint mástól meg-előztetni. De minthogy a' hadakozás leg-nagyobb Roszsz a' földön; ennek el-távoztatására mint leg-jobb eszközt, javasolja a' Fejedelmeknek, hogy a' szomszéd Uralkodókkal frigyen legyenek; mivel így nem könnyen akad más valaki beléjük, félvén az egygyesültt erőttől. — A' ki a' frigyesen kívül másnak adja Katonáját hadakozni, vétkezik; mert a' mint mondják: *A' szent dólgot el adni vétek*; ugy de mi szentebb az emberi vértől? — A' Vallásért való hadakozás két-féle, az egyik van az Ország' kebelében, a' másik azon kívül; mindenik törvénytelen. Az első úgy lehet el-távoztatni, ha a' Fejedelem a' pólgári igazgatást egészsz buzgóssággal vizsgálja, kit kit a' maga lelki esméretének szabadságában enged élni, örökké tsak Király marad, és soha magát Pappá nem tévzi; a' másikat úgy, ha az *Aacbeni Nagy Károly* nem mégyen a' Szászokra, és ki-vontt fegyverrel nem téríti; vagy egy hajós sereget nem állit, hogy az Egyiptomi Sultánnak azt javasolja, hogy lenne Keresztyénné. „ A' keresztes hadakozásnak dühös-
„ fége al-múltt, adja az Isten, hogy soha fel-ne támad-
„ jon !

„ Közönségesen (igy rekeszti - bé könyvét) a'
„ hadakozásnak kotzkája olyan félelmes, a' kime-
„ netele olyan bizonytalan, és a' következtetési az

„ Országoknak olly veszedelmek, hogy a' Fejedelmek
 „ eléggé a' dólgot meg nem hányhatják, vethetik,
 „ minek előtte abba botsátják magokat. Azokat az
 „ Erőszak - tételeket, a' mellyek valamelly ellenféges
 „ Országban végbe-vitetnek, azzal a' szerentsétlen-
 „ séggel, a' melly azoknak a' Fejedelmeknek Orzá-
 „ gaira háromlik, a' kik hadakozásba keveredtek,
 „ ingyen sem lehet hasonlítani. Bizonyos vagyok
 „ benne, hogy ha a' Mónárkhák mind azon nyomó-
 „ rúságnak valóságos és igaz ábrázatját láthatnák, a'
 „ mellyeket csak egy hadakozásnak ki-hirdetése húz
 „ maga után; nem néznék meg-indulás nélkül. Az
 „ ő képzelődésbéli erejek nem olly eleven, hogy az
 „ nékiek azt a' Rofzszat, a' mellyből leg-kissebbet
 „ sem tapasztalnak, mivel őket az ő felséges álla-
 „ potjuk attól védelmezi, igaz természeti módon eleik-
 „ be terjeszthetné. Hogy érezhetik ők, mit téstén
 „ az, mikor a' Nép nagy adó-fizetéssel fanyargatta-
 „ tik? mikor az Ország ujj katonaszedése: által az
 „ Ifjaktól meg-fosztattatik? mikor a' ragadó nyavallya
 „ a' Tábornak meg emészti: mikor az ellenfégek fegy-
 „ vere, és sokkal inkább az Ostromlásban való ágyú-
 „ zás az egész Tábornak fel-faldokolja? mikor a' meg-
 „ sebesítették, a' kik az ő szorgalmatosságoknak és
 „ életek fenn-tartásának egyedül való eszközeit az
 „ ő tagjaikban el-fosztatták, nyomorúságba esnek?
 „ mikor olly sok árvák bánatba helyheztetnek, el-
 „ vesztvén Attyaikat, az ő gyengeségeknél egygyet-
 „ len egy gyámolait? mikor az Ország olly sok hasz-
 „ nos emberektől meg-fosztattatik, kiket a' halál ide-
 „ je előtt tölle el-ragad?

„ Az ollyan Fejedelmek, a' kik az ő Jobbágysá-
 „ gokat Rab-szolgáknak nézik, minden irgalmasság nél-

„ küi

„ kül kotzkára tészik azokat, és minden szánakodás
„ nélkül el-vesztik.

„ Az olyan Fejedelmek, a' kik magokhoz ha-
„ sonló Valóságoknak tartják az embereket, és a' né-
„ pet olyan Testnek nézik, a' melynek lelkei ők ma-
„ gok, az ő Jobbágyaiknak vérével jobban gazdál-
„ kodnak.

„ Ezen könyvnek bé-rekesztésével kérem a' Mo-
„ nárhákat, hogy azon szabadsággal, a' mellyel be-
„ széllettem, ne tártsák magokat meg-fértettetteknek
„ lenni. Az én tzielom az, hogy igazságot szóljak,
„ a' virtust fel-serkentsem, és senkinek se hizelked-
„ jem. Én a' mostani Fejedelmek felől olyan jó vé-
„ lekedéssel vagyok, hogy Őket méltóknak tartfam
„ lenni az igazságnak hallására. Tsak *Nérónak, VI-*
„ *dik Sándornak, Césár Borglának, XI dik Lajosnak* nem
„ lehetne az igazat meg-mondani. Légyen hálá az I-
„ stennek! e' féle embereket nem találunk az Euró-
„ pai Fejedelmek között. Nem lehet szebb dítsére-
„ tet tulajdonítani nékik, mint ha azt mondjuk rol-
„ lok: Minden irtózás nélkül gyalázhatja azt ki ki
„ ő' előttök, a' mi a' királyi méltóságot betsteleníti,
„ és az igazságot meg-ferti. “ — Így ért és ír az ol-
„ lyan Király, a' ki úgy tselekedett mint II. *Fridrik*,
„ ki a' mikor meg-szüntt tselekedni, akkor kezdett leg-
„ többet tselekedni, és méltán énekelhet a' Maradék
„ e' képpen felőlle:

Hol *Fridrik*? maréknyi pora Temetőben;
De lelke minden bölts uralkodó Főben.
Mit tesz' ott? Népeknek szüli-bóldogságát,
Hellyre hozza minden ember' méltóságát;

Midőn böltse', jóvá, Nép' Attyává téfzi
 A' Királlyt, melly Népét szárnya alá vészti;
 A' lelki foglyokról le- veri a' lántzot,
 Nem vetvén a' belső értelemnek fántzot;
 A' bal vélekedés és vak babonafág,
 Mellyeket szoptatott a' mélly ostobafág,
 Hellyt adnak a' tífztán gondolkodó észnek,
 'S régi szállásoktól örök bútsút vésznek;
 Az igaz ügy, a' melly hamis sérpenyőben
 Vólt, helyheztetődik az igaz mérőben.
 Így él *Fridrik*: 's tekints bár Európára,
 Találsz minden szavam' hív igazfágára.

Hieronymus József Úrnak, Sálisburgum Érsekének
 s' a' t. *Páfsztori Leveléről*. Német nyelvből Magyar-
 ra fordította *Galambos Mihály* a' N. Enyedi R. N.
 Oskolának egyik Rendes Tanítója. Nyomtat. Po-
 sonyban *Weber Simon Péter* betűivel 1787. in 8o.
 Áll 9. árkosból.

Irattatott ez a' Levél különösen a' Sálisburgu-
 mi Érsekségben lévő Egyházi Szolgákhoz. De olly
 egyenes és részre hajlás nélkül való ítéllettel, hogy
 más rendűek 's vallásúak-is magokhoz küldött Le-
 vélnek méltán tarthatják. Úgy mint a' melly, az
 Apostolok' idején el-kezdve, a' régi értelmesebb
Theologusok', 'Sinatok', igazfág szeretőbb Fejedelmek
 bizonyágtételeiből (mellyek nagyobb hitel-szerzés-
 re, alatt való Jegyzésben többire Deákul-is fel-té-
 tettek,) igen rövideden elé-adja miben állott 's mi-
 ben kellene ma-is állani az igaz Isténi tífzteletnak,
 's különösen a' Papok' kötelességének? Erre nézve
 a' R. *Catholica* Sz. Vallásba apránként bé-tsúfztatott
 's csak nem Hit-ágazatívá vált holmi tzerémóniáknak
 ha-

házfantalanságait mütogatja, le-hagyásait parantsolja, vagy leg-alább bizonyos határba szorítja. P. O. hogy kettőt hármat meg-emplitsünk.

1. A' szükfégtelen templomi ékeségeket megtiltja, mint a' mellyek terhelik inkább mint ékesítik az óltárokat 's falakat. Melly parantsolatját ezen nagy tudományú és kegyességű Érsek példa-adással is kivanván foganatosabbá tenni, az Érseki Templomból mind le-is szedette 's félre tétette az olyan tizifralágokat, és az effélékre való költségek által a' Keresztyénységnek szükfégesebb köteleffégeit igyekezi elő mozditani Sz. Pállal: *Igyekezsetek jobb ajándékokra, én drágalátosb utat mutatok tinektek!* Melly-hez képest

2. A' Templomok' apránként gyűlt tehetségeit sem engedi ezután külső pompára vesztegettetni: hanem egy-egy Kátsát parantsol belőlek fel-állittatni a' szegények', öregek', árvák', kárvallattak' 's más ügye-fogyottak' fel-fegillésekre.

3. Meg-határozza hány gyertya égjen egyszer egy óltáron.

4. A' K. Sz. János innepe előtt való estvén elkezdődött és reggeli 4. óráig tartó boszorkányok ellen való harangozást tiltja.

5. Inti a' Szentek' tiszteletébe 's Bútsúkba bétűszott hibák ellen,

6. A' Biblia' olvasását nem csak fel-szabadítja a' köz-népnek, hanem keményen parantsolja, és a' mi különös ditséretére szolgál ezen Érseknek, esztendővel az előtt, hogy a' mi Felféges Urunk' A-

postoli kegyelmsége a' Biblia-olvasást azoknak-is megengedte, kiknek ez előtt nem volt szabad illetni, az új Testamentomot a' köz nép' számára ki-nyomtatatta.

7. Parantsolja minden Dékányainak, hogy vizitációkor szorgalmatoson meg-vigyázzák, van-e minden Tanító Papnak Bibliája? olvassa? tanulja-e minden nap?

8. Elé-adja miféle Tudományokban kellene még a' Biblián kívül jártosoknak lenni a' Papoknak.

Ezekből által lehet látni miket foglaljon magában ezen *Pásztori Levél*. Vajha az ez előtti Salisburgumi Érsekek is tizenegy száz esztendők' le-folyása alatt több ilyen Öröm-esztendőket (*Jubiläum*) innepeltettek volna, mint a' hogy a' tizenkettődiket 1782-ben Hieronymus József Úr meg-illettette! Ugy bizonyan nem kéntelenítették volna 1732-ben 's azután is néhány esztendő alatt sok ezer szegény Protestánsok hazájokból ki-költözvén, imitt amott, nevezetesen Prússiában keresni magoknak tséndefségeit. Valósággal meg-érdemlette ez a' Levél, hogy Magyar nyelven-is olvastassék. Azért kívántam én is közönségesebb esmeretségre juttatni. Annál nagyobb dicséretet 's köszönetet érdemela' Tudos Fordító, hogy illy hasznos Könyvetskével kívánt a' Magyar Olvasóknak kedveskedni. Vajha többeket-is pennája alá venni ideje volna! Minthogy pedig, a' mint halljuk, a' 'Természet' némelly hozományainak vizsgálásában nagyon jártos: úgy ítélünk kedves dolgot tselekednék a' Magyar Közönség előtt, ha azt egy efféle Könyvetskével meg-ajándékozván, a' 'Természet'

azon

azon tsudáiban való maga gyönyörűségét másokkal is meg-éreztetné. N. N. a' Duna mellett.

* * *

A magyar Tudósok' Laistromának folytatása.

E

Ember Pál, Szathmáron, Lofontzon 's más helyeken volt H. V. Prédikátor. Irta a' Magyar és Erdélyi-Országai Ref. Ekklesiáknak Historiáját a' Lámpé neve alatt; ugy ezt a' Könyvetsket is magyarul: *Gázim és Ébál*. Nyom. Debr. 1703ban.

Enyedi György volt Erdélyi Unitarius Superintendens a' XVI-dik Századnak vége felé. Hires azoknak az Ó és Ujj Testamentomi sz. írásbéli helyeknek magyarázásáról, a' mellyek a' Sz. Háromságáról szólnak.

Eperjesi Sigmond, a' mostani Erdélyi Réf. Superintendens, ki mind a' papi, mind a' világi Tudományokban egészsz ember.

Erdélyi József Historicus és Régiségek' Tudója, Vátzi Kánonok és Ketskemeti Plébános.

Erdődi Kristóf (Gróf). Él a' maga Smolentzi Józsaágában filosofusi tsendességben.

Escandelinus Mátyás, Budai hazafi, kiről azt mondják, hogy 1009-ben Khinában a' Római keresztényen hitre sokakat meg-térítvén, a' hálványozó Papoktól ottan meg-ölettetett volna.

Eslinger Jakab, Volt a' Pofoni Aug. Gymnásiumnak Rektora, kinek Vegelin Józsa Pofoni Aug.Pré-

dikátornak életéről és haláláról írt. Deák Oráziótskája
nyomtatódott Pásonban 1631-ben

Eszterházi Tamás (Galantai), ki minekutánna a'
külső Országi Akademiákból nagy gazdag Tudomán-
nyal vízfőza - került volna, írt ilyen nevezetű
könyvet. *A' Krisztus' e' földön vitézkedő Anyaszentegye-*
bázáról kérdések és feleletek. Irattatott Galántán 1601-ben.

Eszterházi Miklós (Gróf) születetett 1583-ban,
Bárává tétetett *Mátyás* Tsászártól 1611, II-dik
Rudólftól pedig 1625-ben Magyar-Ország' Palatinus-
sáwa és *Frankónak* örökös Grófjává. IV-dik *Filep*
Spanyol Királly arany gyapjúval ajándékozta-meg.
Arról nevezetes, hogy 16 esztendő-korától fogva
28 esztendő-koráig se bort, se más részegítő italt
nem ivott. A' Szüléi Protestánsok voltak.

Eszterházi Pál (Hertzeg) Miklósnak Fija, szü-
letetett 1635-ben. Sok Tudományokat és nyelve-
ket tudott; nagy hivatalakon a' *Palatinusi* Méltóság-
ra hágott, és fok érdemeiért *Leopold* Tsászártól R.
Sz. B. Hertzeggé tétetett. Nagy oszlopa volt
mind a' Hazának, mind a' Tudományoknak.

Eszterházi Imre (Gróf) Rómában él.

Eszterházi Károly (Gróf) Egri Püspök. A' szép
Mesterfégeknek és Tudományoknak nagy előmozdí-
tója. Épített volt Egerben Akadémiát-is tulajdon
költségével.

Eszterházi Ferentz (Gróf) minapi Fő. Kancellari-
usa a' két Magyar Hazának, ki mind Királlyát,
mind Hazáját híven szereté, és a' Tudományoknak
nagy Oszlopa vala.

E/z-

Eszterházi Miklós (Hertzeg) Lakik Eszterhá-
zán, a' maga fejedelmi Udvarában.

F

Fába Simon. Jeles verseket irt deákul, melye-
ket Mária Thérésiának ajánlván, Bétsben ki-nyomtat-
tak 1760-ban.

Fáby György Aug. V. Prédikátor. Szép Dis-
sertátizót irtt deákul: A' Corvinus' Könyves-palotájának
kezdetéről, előmentéről és viszontagságairól Lipsiáb.
1761.

Fáby György. Születtetett 1718-ban Gömör.
Várm. 1774-ben pedig az Aug. Vallasú Tifzán in-
nen való Ekklesiáknak Superintendensévé tétettetett.
Számos munkái vagynak.

Fábricius Basilius Szikszai vólt a' XVI-dik Száz-
ban a' Pataki Ref. Kollegiumnak Rektora. Nagy
deák es görög Poréa vólt, és Egri Lukáts Erősségeit
meg-tzáfolta deák nyelven 1568-ban.

Fábricius János Kaffáról Erdélybe kénтеленítte-
tett menni 1672-ben. Irt holmi munkákat is.

Fagarasi Ferentz, Réf Prédikátor. Anglus Nyelv-
ből ezt a' Könyvetskét fordította magyarra: Kis Ke-
veztyén. Károlly-Fejér-váratt 1654.

Fagarasi Pap József a' Nagy - Enyedi Kollégium-
ban végezvén tanulását, külső Országi Akademiák-
ba méne, honnan lejöven, elsőben Szászvárosi Ref.
Prédikátorrá tétetett, azután pedig a' Maros-Vásár-
helyi Gymnásiumba Philosophiát tanító Professornak
vitettetett, és a' midőn az Auszriai Birodalombéli
Tu-

Tudományok' Felséges Kommissiójának Présfésztől Bá-
ró van Svietentől, a' Budai Universitásba Professzor-
nak parantsoltatnék jönni, a' tudós Világnak nagy
kávára hirtelen meghala. Sok Érdempénzekkel tette
örökkévalóvá nagy Nevét. Az Ánglusok hívják ezt
a' Férjfiút Magyar Philosophusnak, Göttingában pedig
Erdélyi Leibnitznek nevezik. Nyúgodjatok tsendesen
tudós hamvak!

Faludi Ferentz, született Köszegen 1704-ben. 16
esztendőskorában a' Jésuiták' Társaságába irattatott.
Egyébb dolgaitól üres óráin Dorelli József Jésuitának
Ánglus nyelven írott munkáját Olaszból fordította
ezen nevezet alatt: 1) Istenes jószágra és szerentsés böl-
dog életre oktatótt Nemes Ember. 2.) Nemes Aszszony 3.)
Udvari Ember. 4.) Nemes Urfi. A' két első világos-
ságot látott Budán 1749-ben; a' 3-dik Nagy-Szom-
batban 1750-ben; a' 4-dik Pofonban 1770-ben. És
mólt Pofonban 1787-ben ismét nyomtattatnak.

Farkas András. Írt magyarul a' Magyarok' dol-
gairól egy rövid Krónikátskát Krakkóban 1538.

Farkas Kristóf. Nemes Magyar. — —

Fassing Ferentz. Írt az Erdélyi dolgokról egy
munkát két Részben; az elsőt nevezte: Ó, a' mási-
kat pedig: Ujj Dáciának. Nyomtattatott Kolosvárat
1742-44-ben.

Fegyverneki Isták Hel. Vallású, Basileában jeles
munkát adott ki Grinéus által 1584-ben.

Félegyházi Tamás. Híres Debretzeni Réf. Predikátor
a' 16-dik Százban. Írt nevezetes munkákat.

Fel-

—58—

Felmér Márton, Utóljára Szebeni Aug. Prédikátor 1764-ben; de a' következő Esztendőben az élők közzül el-ragadtatott. Némely irásai maradtak.

Felvintzi Sándor, Előbb Kassai Professzor, azután Debretzeni Ref. Prédikátor. Irt egy Könyvet ezen név alatt: *Haeresiologia*. Debretzenben 1683-ban. 8-adban.

Felvintzi György. Versbe foglalta a' Jérusalemből Jérikóba menő Tolvajoktól meg-sebesítettett embernek állapotját. Nyomt. Lötsein 1689-ben.

Ferentzi Tóbiás született 1701-ben Sz-Léleken Erd. Először Kolosváratt és Eperjesen Philosophiát tanított; azután sok Klastromok' Préfesszévé tétetett. Irt holmi munkákat is.

Filepszállási György irt egy munkát a' keresztény embernek oltalmazó fegyveréről Kassán 1694. 8.

Filitzky János. Szerette nagyon a' Versszerzést, a' honnan sok deák és görök Verseket irt.

Filó János, vette származását Nyitra Várm. azután volt a' B. Sz. Apatúra Abrahámban s. a. t. Irt könyveket-is.

Filstich János, a' Bacsói Aug. Oskolának Rektora. Irt az Oláhokról. Jénában 1752. 4.

Fischer Dániel, az orvosi Tudományra szánván magát, azt olly nagy tökéletességre vitte Németországban, hogy 1723 ban Doktorságra emeltetett, és Hazájába visszajöven, Csáki Miklós Esztergomi Érsek-nél mind haláláig ditsóretesen viselte. Sok Munkái vagynak.

Fleisch-

Flechner Gáspár, élt a' 16-Százban. Lakott Brassóban, és holmi munkákat-is botsátott világosságra.

Fogarasi Tamás, a' Brassói Aug. Oskolának Rektora 1626-ban. Írásai is vagynak.

Forgáts Ferentz, elébb Esztergomi Kánonok, azután 1588-ban Veszprémi, és végre Nyitrai Püspök, utóljára Esztergomi Érsek és Kardinális, mellyel II. *Rudolf* kérésére ajándékozta-meg a' Római Pápa V. *Pál*. Irt egy könyvet ezen nevezet alatt: *De compescenda Hæreticorum petulantia*, v. Az Eretnekek' szemtelenségének meg-zabolázásáról; de sokaknak fájdalmokra ezen munka napfényt nem látott. Meghált Oktob. 14-dik napján 1625-ben, Életének 55-dik esztendejében, és Nagy-szombatban eltemettetett.

Forgáts Ferentz származott a' régi Grófi *Forgáts* Familiából. Vólt az Attya *Forgáts Miklós*, ki Mohátsnál Királyostúl el-esett 1526-ban. Vólt Nagy-Váradi Püspök. A' munkái között nevezetes *Magyar és Erdelly-Országok' Históriája*, mellyet kezd az 1540-dik Esztendön. Irta deákúl.

Forgáts Miklós (Gróf) Hazájában Oskoláit végezvén, nagy elméjének gazdagításá és tapasztalásainak bővítése végett külső Országok' látogatására méne, a' honnan úgy tért vissza a' Tudománnyal és tapasztalással, mint a' dőlges Méh a' virágos mezőről. Szóll és ír Magyar, Frantzia, Olasz, Németi. Tóth és Deák nyelveken. A' minapában Nyitra Vármegyének fő érdemű Vicé-Ispányja vala. Ez a' Méltóság azok közzül a' Hazafiak közzül való, a' kik azt tartják, hogy a' Nap a' Világon sohol olly kellemetességgel fel nem jön, 's le nem megyen, a'
le-

Levegő ég sohol annyira az érzékenységeket nem ujjitja; a' viz olly kedves ízét nem ad, és a' föld' termései nem olyan táplálók, mint ott, a' hol elsőben e' szép Világ megláttatott.

Forró György, a' XVI-dik Század' vége felé születtetvén, Jészuita lett, és 9 Esztendeig *Missionarius* volt Magyar és Erdély Országban, melly végre egy néhány darab Prédikátiókat irt vala; mellyek mind eddig homályban maradtanak.

Forró Pál, ki-adta Magyarúl holmi jegyzésekkel *Kurtziust* Debretzenben 1619-ben. Jó Deák és Görög Poéta volt.

Fortúnatus (v. Szerentsés) Máté. A' Sénéka' természeti kérdéseiből álló VII. Könyveinek jobbitásán dölgozott, és jegyzésekkel meg-bővitvén Velen-tzében ki-adta. Éltt IV. Károlynak a' Frankusok' Királyának idejében.

Francisci Pál, Orvos Doktor Erdélyben, munká is maradtanak.

Frángépán Ferentz (Gróf.) Elsőben Sz Ferentz szerzetebéli Barát, azután János Király' Ministere. Sok követségét viseltt Ferdinánd és János Királyok között. Végre Kolotsai Érsek és Egri Püspök. Vagynak némelly Irásai.

Frángépán Farkas (Gróf,) a' mint tartják a' felsőbbnek Testvére. Híres ember mind a' hadi mind a' pölgári dölgokban. Egy Orátiója vagyon, a' mellyet irt a' Horvát Nemzetnek nevében V. Károly Tíáfszárnak és más R. Sz. B. Hertzegeknek 1530-ban.

Frank

Frank Kristián, Erdélyi, kiadta az *Épiktétus*
Enkibiridionját Kolosv. 1592. 8.

Frank Bálint, Erdélyi Nemes. Vólt elsőben az Erdélyi Fejedelemnek Titoknokja, azután Szébeni Király-Bíró és a' Szász Nemzetnek Grófja. Sok munkái vagynak. Sokan irtanak ennek ditséretéről. A' többek között Lánik Ferentz Jészuita három Distikonban igen szépen meg-dítsérte, mellyeket így fordíték:

Mnémósíné Annya a' kilentz Múfáknak:

Te pedig Át্যা vagy itt a' Poétáknak.
Szereted a' Verset, 's ez a' te Testvéred.

Szász Apolló Neved; mert a' Nevet méred.
Nem én; a' hir hordta-széljel nagy Nevedet,
Úgy hogy a' Tíászári Házakig terjedett.

Frankovitz Mátyás, vagy *Flaccius Illiricus* születtezett Albonában, Istriának Várofsában 1520 ban. Tanúlt Velentzében, Basileában, Tubingában, és Vittembergában, hol Professorrátétetett. Innen mentt Brunsvigába, innen ísmet viszfzá Vittembergába Tanítónak 1547, és esztendő múlva Magdeburgba költözött, a' hol adta-ki az Ekklesiá Históriáját ezen név alatt: *Centuria Magdeburgica*. Innen 1557-ben Jénába ment; de minthogy *Victorius Strigeliussal* a' Szabad akaratról való Tudományban ellenkezett, 5 Eszt. múlva Ratisbonába mentt. Meg hólt Frankfurtban 1575-ben, életének 55-Esztendejében. Véghetetlenek munkái. A' veszekedésre nagy hajlandósága vólt, mellyért kellett annyiszor helyjét változtatni.

Friduáldszky János. Hires Jészuita, lakott Kolosváratt, és a' Természetnek nagy búvárja lévén, ottan némely természeti és más dolgokról írott munkáit bocsátotta világosságra. 1760 -- 67 -- 73 Esztendőkben.
(A' többi máskor.)